

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

07.08.2023 nr. 04/2-7144

**Ministerul Apărării
Cancelaria de Stat**

Urmare examinării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) (număr unic 621/MA/2023), relevăm următoarele.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative proiectul de lege _a fost elaborat în conformitate cu prevederile pct. 9.2.26. (Îmbunătățirea înlesnirilor sociale ale militarilor) din Planul național de dezvoltare pentru anii 2023-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2023. Astfel, se propune modificarea Legii nr. 1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate, a Legii nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și a Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor. Proiectul prevede în prioritar amendamente prin prisma îmbunătățirii protecției sociale a militarilor și membrilor familiilor, sporirea atractivității serviciului militar și asigurarea egalității de gen.

Raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul emiterii actului normativ și cerințele care au impus intervenția normativă.

Pe plan redacțional în raport cu normele de tehnică legislativă, formulăm următoarele obiecții și recomandări.

Denumirea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative urmează a fi adusă în concordanță cu denumirea acestuia indicată în hotărârea Guvernului de aprobare a proiectului de lege.

La Art. II:

La pct. 3 remarcăm că, pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”. Sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții. Obiecția este valabilă și situației similare de la Art. III pct. 11.

Respectând succesiunea logică a modificărilor operate în *Legea nr. 1245/2022 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei* privind substituirea cuvintelor „se conferă” cu cuvintele „se acordă”, recomandăm modificarea art. 52 din lege. Astfel, cuvântul „conferite” se va substitui cu cuvântul „acordate”.

La Art. III:

La pct. 2 considerăm ca fiind nejustificată intenția de completare a art. 14 cu alin. (8¹), or, prevederile art. 111 alin. (5) din *Codul muncii* sunt aplicabile și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte normative (a se vedea art. 2 alin. (2) din *Codul muncii*).

La pct. 5 remarcăm că, norma propusă de autor la alin. (5) al art. 18 este conceptual discutabilă în raport cu *Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar*, potrivit căreia, toate sporurile, premiile și alte drepturi salariale acordate suplimentar la salariul sunt incluse în salariul lunar (art. 4).

Principiile, regulile și procedurile de stabilire a drepturilor salariale în raport cu ierarhia funcțiilor din sectorul bugetar sunt reglementate de Legea nr. 270/2018. La fel, atenționăm că, tipurile și modul de stabilire a sporurilor cu caracter specific sunt reglementate de *Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*.

Astfel se atestă că, norma nu corespunde regulii legate de accesibilitate a legii. Or, pentru a fi îndeplinită cerința de accesibilitate a legii, nu este suficient ca o lege să fie adusă la cunoștință publică, ci este necesar ca între actele normative care reglementează un anumit domeniu să existe atât o conexiune logică pentru a da posibilitate destinatarilor acestora să determine conținutul domeniului reglementat, cât și o corespondență sub aspectul forței lor juridice. În context atenționăm că, intenția normativă criticată reprezintă un risc în asigurarea caracterului unitar al legislației

Complementar atenționăm că, norma nu respectă cerințele de claritate și previzibilitate a normei juridice în ceea ce privește drepturi bănești acordate suplimentar la salariul de bază militarilor trecuți în regim special sub forma unor indemnizații, care sunt alocații bănești ce nu au caracter de salariu, la fel și plățile suplimentare, caracteristica cărora nu este clară.

Totodată, semnalăm că, norma este criticată în raport cu atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova) în ceea ce privește stabilirea unor sporuri, indemnizații sau plăți suplimentare la salariu. Mai mult atenționăm că, în Republica Moldova nu este o astfel de autoritate ca Consiliul Suprem de Apărare indicat ca autoritate care va stabili după caz plățile menționate.

La **Art. IV** menționăm că, legilor de modificare li se aplică principiul neretroactivității, garanție fundamentală a drepturilor constituționale de natură să asigure securitatea juridică și încrederea cetățenilor în sistemul de drept, o premisă a respectării separației puterilor în stat, contribuind în acest fel la consolidarea statului de drept.

Principiul neretroactivității legii noi este regula de drept potrivit căreia legea nouă nu se aplică situațiilor juridice anterior constituite, modificate sau stinse și nici efectelor produse de asemenea situații juridice, dacă acestea au fost realizate înainte de intrarea în vigoare a legii noi.

Pe cale de consecință, atenționăm că în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din *Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017*, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Prin urmare considerăm necesar de a exclude alin. (2) al Art. IV din proiect.

Secretar de stat

Digitally signed by Copețchi Stanislav
Date: 2023.08.07 17:50:47 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Stanislav COPEȚCHI

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

26.09.2023 nr. 04/2-8423

la nr. 11/ 1335 din 21.09.2023

Ministerul Apărării

Urmare examinării repetate a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) (număr unic 621/MA/2023), relevăm următoarele.

Dat fiind faptul că, nu toate observațiile conceptuale formulate de către Ministerul Justiției în cadrul procedurii de expertiză juridică au fost luate în considerare, reiterăm următoarele obiecții.

La Art. III:

La pct. 2 considerăm ca fiind nejustificată intenția de completare a art. 14 cu alin. (8¹) or, prevederile art. 111 alin. (5) din *Codul muncii* sunt aplicabile și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte normative (a se vedea art. 2 alin. (2) din *Codul muncii*).

La pct. 5 remarcăm că, norma propusă de autor la alin. (5) al art. 18 este conceptual discutabilă în raport cu *Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar*, potrivit căreia, toate sporurile, premiile și alte drepturi salariale acordate suplimentar la salariul sunt incluse în salariul lunar (art. 4). Principiile, regulile și procedurile de stabilire a drepturilor salariale în raport cu ierarhia funcțiilor din sectorul bugetar sunt reglementate de *Legea nr. 270/2018*. La fel, atenționăm că, tipurile și modul de stabilire a sporurilor cu caracter specific sunt reglementate de *Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*.

Astfel, se atestă că, norma nu corespunde regulii legate de accesibilitate a legii. Or, pentru a fi îndeplinită cerința de accesibilitate a legii, nu este suficient ca o lege să fie adusă la cunoștință publică, ci este necesar ca între actele normative care reglementează un anumit domeniu să existe atât o conexiune logică pentru a da posibilitate destinatarilor acestora să determine conținutul domeniului reglementat, cât

și o corespondență sub aspectul forței lor juridice. În context atenționăm că, respectiva intenție normativă reprezintă un risc în asigurarea caracterului unitar al legislației

Complementar atenționăm că, norma nu respectă cerințele de claritate și previzibilitate a normei juridice în ceea ce privește drepturile bănești acordate suplimentar la salariul de bază militarilor trecuți în regim special sub forma unor indemnizații, care sunt alocații bănești ce nu au caracter de salariu, la fel și plățile suplimentare, caracteristica căroră nu este clară.

Totodată, semnalăm că, norma respectivă nu cadrează cu atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova) în ceea ce privește stabilirea unor sporuri, indemnizații sau plăți suplimentare la salariu.

Secretar de stat

Stanislav COPETCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2023.09.26 08:59:19 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md
e-mail: secretariat@justice.gov.md

26.03.2024 nr. 04/2-2874
la nr. 11/ 435 din 21.03. 20243

Ministerul Apărării

Urmare examinării repetate a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (modificarea *Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor*) (număr unic 621/MA/2023), relevăm următoarele.

Dat fiind faptul că, toate observațiile conceptuale formulate de către Ministerul Justiției în cadrul procedurii de expertiză juridică au fost luate în considerare, obiecții de ordin conceptual nu avem de formulat.

Din punct de vedere redacțional, expunem următoarele observații:

La formularea amendamentelor se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă, cuvântul „sintagma” se utilizează cu referire la un grup de două sau mai multe cuvinte între care există raporturi de subordonare; cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se utilizează termenii „cuvântul”/„cuvintele”, după caz, termenii „cifra”/„cifrele”.

Cu referire la expresiile „se abrogă”/„se exclude”, semnalăm că elementele structurale ale actului normativ se abrogă și nu se exclud. Or, potrivit procedeele tehnice aplicabile actelor normative, în cazul suprimării elementelor structurale ale actului normativ, în proiectul actului normativ de modificare a acestuia se folosesc cuvintele „se abrogă”, iar pentru omiterea anumitor cuvinte, propoziții, fraze sau texte se folosesc cuvintele „se exclude”.

În partea ce ține de introducerea unor cuvinte/a unui text la finalul prevederii, subliniem că, potrivit regulilor tehnicii legislative completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele/textul, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia.

Adițional, la **Art. IV**, în privința intrării în vigoare a actului normativ, atragem atenția că în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din *Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017*, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Complementar, atenționăm că, dispozițiile privind aplicabilitatea prevederilor **Art. III** pct. 9, urmează a fi reconsiderate prin prisma concepției legiuitorului privind intrarea în vigoare a actului normativ, statuată în art. 56 al *Legii nr. 100/2017*.

Secretar de stat

Digitally signed by Copețchi Stanislav
Date: 2024.03.26 16:11:18 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Stanislav COPEȚCHI

Ex. E.Donighevici
elvira.donighevici@justice.gov